

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ
ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ

Γνωστικό Αντικείμενο: ΜΟΥΣΙΚΗ

Ημερομηνία Εξέτασης: Πέμπτη, 09 Νοεμβρίου 2017

ΛΥΣΕΙΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

Ερώτηση 1

(3 μον.)

Η κ. Παύλου εντοπίζει στο προσωπικό της αρχείο την πιο κάτω μελωδία και προγραμματίζει να την χρησιμοποιήσει σε μάθημά της ως τετράφωνο κανόνα.

A. Σημειώστε με αστερίσκο (*) τα σημεία εισόδου και των τεσσάρων (4) φωνών, στην πιο κάτω παρτιτούρα.

Δύο αποδεκτές λύσεις

1^η: * * * *

2^η: * * *

5 * *

B. Αναφέρετε δύο (2) μουσικά στοιχεία που να δικαιολογούν τις εισόδους των φωνών που ορίσατε πιο πάνω.

i. *Αρμονία ή Συνήχηση διαστημάτων*

ii. *Έναρξη της μελωδίας στο τέταρτο κτύπημα (ανάκρουση/ upbeat)
ή Συμμετρία στις φράσεις*

Ερώτηση 2

(17 μον.)

Η Άννα (σοπράνο), η Βιβή (άλτο σαξόφωνο) και ο Γιώργος (ηλεκτρικό μπάσο) δοκιμάζουν να εκτελέσουν το δημοφιλές αγγλικό τραγούδι *Happy Birthday*, για να το τραγουδήσουν στη συμμαθήτριά τους Δώρα, επ' ευκαιρίας των γενεθλίων της. Κατά την προσπάθειά τους αντιμετωπίζουν δυσκολίες, για αυτό και η καθηγήτριά τους προσφέρεται να βοηθήσει, δίνοντάς τους απλή ενορχήστρωση του τραγουδιού.

Η καθηγήτρια ετοιμάζει την παρτιτούρα της ενορχήστρωσης, καταγράφοντας με ευρωπαϊκή σημειογραφία τα ακόλουθα:

A. την κύρια μελωδία του τραγουδιού στη Φα μείζονα, ώστε να τραγουδηθεί από τη σοπράνο,

B. την ίδια μελωδία, ώστε να εκτελεστεί από το άλτο σαξόφωνο, και

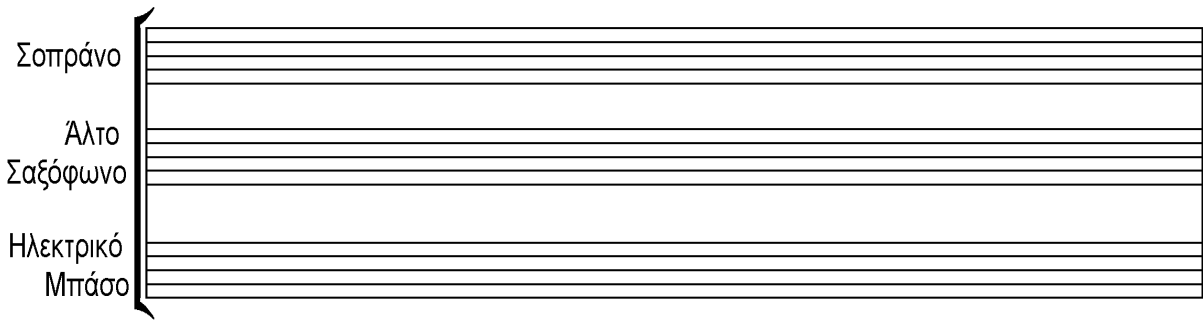
Γ. μία μπασσογραμμή (bassline) που θα εκτελεί μόνο τη θεμέλιο των κύριων συγχορδιών, ακολουθώντας αυστηρά το ρυθμικό σχήμα ώστε να αποδοθεί από το ηλεκτρικό μπάσο.

Αναπτύξτε τα πιο πάνω σημεία καταγράφοντάς τα στο σύστημα πενταγράμμων που σας δίνεται, σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια αξιολόγησης:

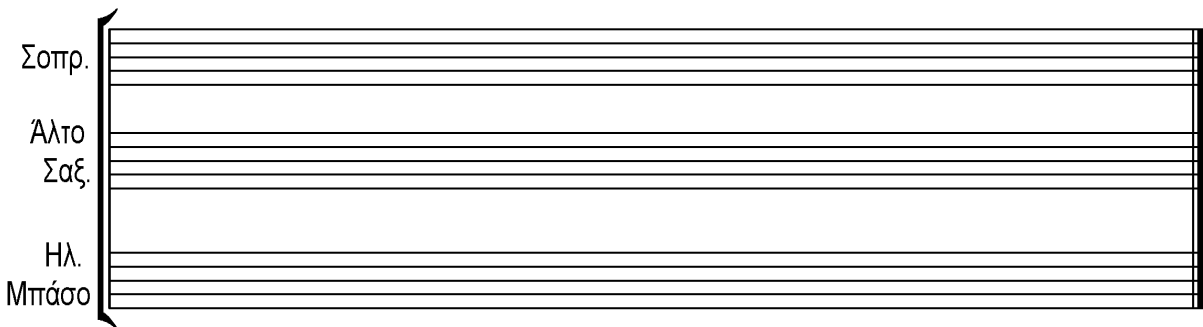
α/α	Κριτήρια Αξιολόγησης
1.	Κλειδιά
	1.1 Σοπράνο
	1.2 Άλτο Σαξόφωνο
	1.3 Ηλεκτρικό Μπάσο
2.	Οπλισμοί
	2.1 Σοπράνο
	2.2 Άλτο Σαξόφωνο
	2.3 Ηλεκτρικό Μπάσο
3.	Μέτρο
	3.1 Μετρικός οπλισμός
	3.2 Εσωτερική διάταξη μέτρων
4.	Ρυθμικές αξίες
	4.1 Σοπράνο
	4.2 Άλτο Σαξόφωνο
	4.3 Ηλεκτρικό Μπάσο
5.	Μελωδικά διαστήματα
	5.1 Σοπράνο
	5.2 Άλτο Σαξόφωνο
6.	Αρμονία (Μπασσογραμμή/ bassline)
	6.1 Ηλεκτρικό Μπάσο

ΠΡΟΧΕΙΡΟ

Σοπράνο
Άλτο
Σαξόφωνο
Ηλεκτρικό
Μπάσο

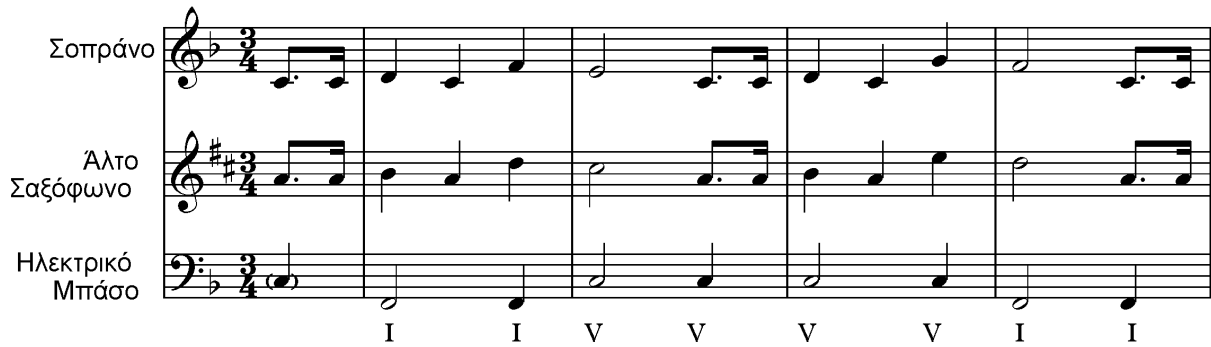

Σοπρ.
Άλτο
Σαξ.
Ηλ.
Μπάσο

ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σοπράνο
Άλτο
Σαξόφωνο
Ηλεκτρικό
Μπάσο

I I V V V V I I

5
Σοπράνο
Άλτο Σαξ.
Ηλ. Μπάσο

I I IV IV I V I

Ερώτηση 3

(8 μον.)

Ο κ. Αχιλλέως κατά την προετοιμασία της θεματικής ενότητας *Ρυθμοί από όλο τον κόσμο* επέλεξε θέματα μαθημάτων και αντίστοιχο μουσικό ρεπερτόριο, ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν μέσα από ρυθμικές ενορχηστρώσεις τα βασικά ρυθμικά τους σχήματα.

Για τις ανάγκες της συγκεκριμένης ενότητας ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να καταγράψει τα βασικά ρυθμικά σχήματα του κάθε έργου/χορού.

Καταγράψετε για το καθένα:

- A. τον μετρικό του σπλισμό και
- B. το βασικό ρυθμικό του σχήμα.

Ρεπερτόριο	Βασικό Ρυθμικό Σχήμα - Αποδεκτές Απαντήσεις
<p>A. Κυπριακό ζεϊμπέκικο</p> <p>4^{ος} γυναικείος αντικριστός, Κυπριακό Παραδοσιακό</p>	
<p>B. Ροκ</p> <p><i>I love rock 'n' roll,</i> Joan Jett and the Blackhearts (δημοφιλές κλασικό ροκ τραγούδι)</p>	<p>♩=80-160</p>
<p>Γ. Τσάμικο</p> <p><i>Ένας αίτός καθότανε,</i> Ελληνικό Παραδοσιακό</p>	
<p>Δ. Μπολερό</p> <p><i>Boléro,</i> Maurice Ravel</p>	

Ερώτηση 4

(2 μον.)

Ο κ. Καραγιάννης προετοιμάζεται για τις δοκιμές φωνητικού συνόλου του σχολείου του, το οποίο απαρτίζεται από παιδιά της Α΄ Γυμνασίου. Στόχος του εκπαιδευτικού είναι η ανάπτυξη της δίφωνης φωνητικής εκτέλεσης.

Ποια από τις παρακάτω επιλογές τραγουδιού είναι η καταλληλότερη να χρησιμοποιήσει στο αρχικό στάδιο της διαδικασίας ανάπτυξης της δίφωνης φωνητικής εκτέλεσης;

Κυκλώστε μόνο ΜΙΑ απάντηση.

A. Δύο φωνές οι οποίες κινούνται σε παράλληλες 3^{ες}.

B. Δύο φωνές οι οποίες κινούνται σε παράλληλες 6^{ες}.

Γ. Δύο φωνές οι οποίες έχουν διαφορετικές μελωδικές γραμμές και κινούνται ομορρυθμικά.

Δ. Δύο φωνές εκ των οποίων η μία είναι ανεξάρτητη μελωδική γραμμή και η άλλη μελωδικό οστινάτο.

Ερώτηση 5

(2 μον.)

Αφού μελετήσετε τα δύο (2) πιο κάτω σενάρια, σημειώστε τη μουσικοπαιδαγωγική μέθοδο που υιοθετεί η εκπαιδευτικός στο κάθε ένα.

Σενάριο 1: Η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να επαναλάβουν ως ηχώ την κάθε φράση του τραγουδιού *Che che kule*, μετά από εκείνη. Ταυτόχρονα, με χειρονομίες δείχνει το ύψος των φθόγγων, βοηθώντας τους μαθητές τόσο στην εκμάθηση του τραγουδιού με το αυτί όσο και στην ακρίβεια του τονικού ύψους. Στη συνέχεια, οι μαθητές εκτελούν τον ρυθμό της μελωδίας του τραγουδιού στα γόνατά τους και τραγουδούν τη μελωδία με ρυθμικές συλλαβές (π.χ. «τα», «τι-τι»). Τέλος, η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε δύο ομάδες, οι οποίες εκτελούν το τραγούδι σε μορφή κανόνα.

Κυκλώστε μόνο ΜΙΑ απάντηση.

A. Dalcroze

B. Gordon

Γ. Kodály

Δ. Orff

Σενάριο 2: Ένας μαθητής εκτελεί ρυθμικό σχήμα ως body percussion και οι υπόλοιποι μαθητές τον μιμούνται. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται με διαφορετικό μαθητή κάθε φορά. Ακολουθεί η ανάγνωση και η εκτέλεση του εκάστοτε ρυθμικού σχήματος από ευρωπαϊκή σημειογραφία. Στη συνέχεια, τα ρυθμικά σχήματα μεταφέρονται σε κρουστά όργανα ακαθόριστου ύψους (π.χ. τα παλαμάκια μεταφέρονται σε woodblock), διαβάζοντάς τα από παρτιτούρα κρουστών. Κατόπιν, οι μαθητές εκτελούν γνωστή μελωδία στα μελωδικά τους όργανα. Τέλος, οι μαθητές συνθέτουν οστινάτι και μπορντούν για να συνοδεύσουν τη μελωδία, με την ενορχήστρωσή τους να εκτελείται σε μουσικά όργανα, όπως αυλούς, κιθάρες, glockenspiel, ξυλόφωνα και κρουστά ακαθόριστου ύψους.

Κυκλώστε μόνο ΜΙΑ απάντηση.

A. Dalcroze

B. Gordon

Γ. Kodály

Δ. Orff

Ερώτηση 6

(2 μον.)

Κατά τη γενική δοκιμή σχολικής εκδήλωσης, με την είσοδο της χορωδίας στο ρεφρέν του τραγουδιού, ακούγεται από τα ηχεία ένα ενοχλητικό σφύριγμα (μικροφωνισμός). Η εκπαιδευτικός διακόπτει αμέσως τη δοκιμή και προσπαθεί να εντοπίσει το πρόβλημα.

Ποιο ή ποια από τα παρακάτω θα τη συμβουλευάτε να ελέγξει και ενδεχομένως να διορθώσει;

Γράψετε δίπλα από την κάθε δήλωση που δίνεται στον πιο κάτω πίνακα, κατά πόσο θα πρέπει να ελέγξει τα ακόλουθα, σημειώνοντάς ΝΑΙ ή ΟΧΙ, αντίστοιχα.

A. Τη σύνδεση των ηχείων με την κονσόλα ήχου.	<i>ΟΧΙ</i>
B. Τη σύνδεση των μικροφώνων με την κονσόλα ήχου.	<i>ΟΧΙ</i>
Γ. Τη θέση των μικροφώνων της χορωδίας σε σχέση με τη θέση των ηχείων.	<i>ΝΑΙ</i>
Δ. Συγκεκριμένες ρυθμίσεις έντασης στην κονσόλα ήχου.	<i>ΝΑΙ</i>

Ερώτηση 7

(3 μον.)

Ο κ. Στρατής στέλνει ηλεκτρονικά στη συνάδελφό του κ. Σεργίδου την παρτιτούρα ενός τραγουδιού για να την επεξεργαστεί, σύμφωνα με τις ανάγκες του μουσικού της συνόλου. Ο κ. Στρατής δεν γνωρίζει το μουσικό λογισμικό που χρησιμοποιεί η συνάδελφός του.

Στη συνέχεια, η κ. Σεργίδου κάνει τις αλλαγές που επιθυμεί και στέλνει την εκδοχή της στον κ. Στρατή προκειμένου αυτός μόνο να την ακούσει και όχι να την επεξεργαστεί.

Σε ποια ή ποιες από τις πιο κάτω μορφές είναι δυνατόν να αποστείλει ο ένας συνάδελφος στον άλλο το αρχείο του;

Σημειώστε την ένδειξη Ορθό (Ο) ή Λάθος (Λ) στο κάθε κουτάκι του πίνακα που ακολουθεί, αξιολογώντας κατά πόσο η μορφή του αρχείου που αναγράφεται στον πίνακα είναι Ορθή ή Λανθασμένη.

Μορφή αρχείου	από κ. Στρατή προς κ. Σεργίδου	από κ. Σεργίδου προς κ. Στρατή
A. TIFF File (*.tiff)	<i>Λάθος</i>	<i>Λάθος</i>
B. Midi File (*.mid)	<i>Ορθό</i>	<i>Ορθό</i>
Γ. MusicXML File (*.mxl ή *.xml)	<i>Ορθό</i>	<i>Λάθος</i>
Δ. MP3 File (*.mp3)	<i>Λάθος</i>	<i>Ορθό</i>

Ερώτηση 8

(4 μον.)

Ομάδα μαθητών τοποθετεί τα καλώδια που χρησιμοποιήθηκαν σε σχολική εκδήλωση σε κιβώτιο, για να μεταφερθούν στην αίθουσα Μουσικής. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός τα διαχωρίζει σε ξεχωριστά κουτιά, βάσει της χρήσης του καθενός.

Σας δίνονται οι ακόλουθοι δύο (2) κατάλογοι

α/α	Κατάλογος 1: Ονομασία Καλωδίων - Βυσμάτων
A.	2 RCA (male) → 2 RCA (male)
B.	Mini Jack → Mono Jack
Γ.	Mono Jack → Mono Jack
Δ.	XLR (male) → XLR (female)
E.	SCART → SCART
ΣΤ.	HDMI → HDMI

α/α	Κατάλογος 2: Χρήση Καλωδίων - Βυσμάτων
1.	Χρησιμοποιείται συνήθως για τη σύνδεση δύο συσκευών (π.χ. υπολογιστής και συσκευή προβολής) για ταυτόχρονη μεταφορά ήχου και εικόνας υψηλής ευκρίνειας.
2.	Χρησιμοποιείται συνήθως για τη σύνδεση μουσικού οργάνου με ενδιάμεσες συσκευές ήχου όπως ενισχυτή, κονσόλα, μίκτη (mixer), ισοσταθμιστή (equalizer) κ.λπ.
3.	Χρησιμοποιείται συνήθως για τη σύνδεση μουσικού οργάνου με ηλεκτρονικό υπολογιστή για σκοπούς ηχογράφησης.
4.	Χρησιμοποιείται συνήθως για τη σύνδεση ενδιάμεσων συσκευών ήχου π.χ. cd player με ενισχυτή, κονσόλα, μίκτη κ.λπ.
5.	Χρησιμοποιείται συνήθως για τη σύνδεση midi keyboard με ηλεκτρονικό υπολογιστή για σκοπούς ηχογράφησης.
6.	Χρησιμοποιείται συνήθως για τη σύνδεση μικροφώνου με συσκευές ήχου ή ενδιάμεσες συσκευές όπως ενισχυτή, κονσόλα, μίκτη, ισοσταθμιστή κ.λπ.

Σημειώστε στον πιο κάτω Πίνακα:

- A. την ονομασία των καλωδίων - βυσμάτων που αναγράφονται στον Κατάλογο 1 που δίνεται στην προηγούμενη σελίδα, γράφοντας το ορθό γράμμα (π.χ. Α) και
B. τη χρήση των καλωδίων - βυσμάτων που αναγράφονται στον Κατάλογο 2, που δίνεται στην προηγούμενη σελίδα, γράφοντας τον ορθό αριθμό (π.χ. 1).

Εικόνα Καλωδίου - Βυσμάτων	Ονομασία Καλωδίου - Βυσμάτων	Χρήση Καλωδίου - Βυσμάτων
	Α.	4.
	Στ.	1.
	Δ.	6.
	Γ.	2.

Ερώτηση 9

(8 μον.)

Στο αντικείμενο της Αρμονίας στην Γ' Λυκείου, η κ. Μιχαήλ διδάσκει το κεφάλαιο *Διατονικές Μετατροπές*. Ως τελική αξιολόγηση δίνει στους μαθητές της απόσπασμα του έργου "Freisinn", έργο 25, αρ. 2 του R. Schumann για να το αναλύσουν αρμονικά.

Ετοιμάστε τον οδηγό διόρθωσης της άσκησης, σημειώνοντας στην παρτιτούρα τα ακόλουθα:

A. την αρχική τονικότητα και τις μετατροπές,

B. τις βαθμίδες με λατινική αρίθμηση και τις ορθές αριθμήσεις τους, στα σημεία που υποδεικνύονται με διακεκομμένη γραμμή στα μέτρα 1, 5, 10, 11, 12 και 13.

Anime.
Frisch.

Τονικότητα: **Mib**

Li-bre et
Lasst mich

3

V V⁴₃ I IV

fier — je veux courir le mon - de,
nur — auf meinem Sat - tel gel - ten!

6

Sans fray-eur — dompter la ter-re et l'on - de; Dans les
bleibt in eu - ren Hüt-ten, eu - ren Zel - ten! und ich

V⁶/I⁶ V⁴₃ I⁶

Σib

I/V
Mib

9

cioux l'a - zur é - tend ses voi - les, Et mes
rei - te froh in al - le Fer - ne, ü - ber

I/IV V^4_2 I^6
Mib/Aab

yeux contemplent les é - toi - les.
mei - ner Müt - ze nur die Ster - ne. -

I^6 V^4_3 I/IV V^7 I
Mib

Σημ.: Ενδέχεται να υπάρχουν εναλλακτικές απαντήσεις, οι οποίες γίνονται αποδεκτές εφόσον ακολουθούν τους βασικούς κανόνες της τονικής αρμονίας (βλ. Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας).

Ερώτηση 10

(17 μον.)

Στο αντικείμενο της Αρμονίας στην Γ' Λυκείου, προετοιμάζετε τους μαθητές σας για τις Παγκύπριες Εξετάσεις Απόλυσης και Πρόσβασης. Συγκεκριμένα, στοχεύετε οι μαθητές σας να εναρμονίζουν δοσμένη μελωδία, ακολουθώντας τα κριτήρια βαθμολόγησης που θα τους δοθούν.

Σε διαγώνισμα δίνετε τον πιο κάτω πίνακα με κριτήρια βαθμολόγησης, τα οποία οι μαθητές χρειάζεται να ακολουθήσουν κατά την εναρμόνιση δοσμένης μελωδίας για SATB.

Κριτήρια Βαθμολόγησης		Μονάδες
1. ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ (28 μον.)		
• Εύρεση και ορθή σύνδεση συγχορδιών		10
• Ορθές νότες συγχορδιών – Ορθοί διπλασιασμοί		6
• Χρήση δεσπόζουσας συγχορδίας με έβδομη		2
• Χρήση συγχορδίας δεύτερης Χρωματικής		4
• Αξιοποίηση της $I_{\frac{6}{4}}$ στην τελική πτώση		3
• Χρήση διαβατικού $V_{\frac{6}{4}}$		3
2. ΠΤΩΞΕΙΣ (12 μον.)		
• Χρήση τέλειας αυθεντικής πτώσης		4
• Χρήση ατελούς αυθεντικής πτώσης		4
• Χρήση πλάγιας πτώσης		4
3. ΞΕΝΟΙ ΦΘΟΓΓΟΙ (6 μον.)		
• Καθυστέρηση	Χρήση	2
• Ποίκιλμα (Βοηθητικοί)	Αναγνώριση και Λύση	1
	Χρήση	1
• Προήγηση	Αναγνώριση και Λύση	1
• Διαβατικός φθόγγος	Χρήση	1
4. ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ (3 μον.)		
• Μίμηση ρυθμομελωδικών στοιχείων		3
5. ΓΡΑΦΗ (2 μον.)		
• Γραφή ορθών βαθμίδων με Λατινική αρίθμηση		1
• Γραφή ορθών αριθμήσεων		1
6. ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΜΙΣΗΣ (1/2) ΜΟΝΑΔΑΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ:		
• Παράλληλη 5 ^η ή 8 ^η		
• Αυξημένο Διάστημα		
• Κρυμμένη 5 ^η ή 8 ^η		
• Διασταύρωση φωνών		
• Υπερπήδηση φωνών		
• Μελωδικό ή Αρμονικό χάσμα		

Υπολογισμός Μονάδων: Άθροισμα Μονάδων από Κριτήρια 1 έως 5 - Αφαίρεση από Κριτήριο 6 (51÷3=17)

Σημειώνεται ότι το κριτήριο «Αναγνώριση και Λύση» αφορά σε ένα ή περισσότερους ξένους φθόγγους της δοσμένης μελωδίας, ενώ το κριτήριο «Χρήση» αφορά στη διάνθιση της εναρμόνισής σας με ένα τουλάχιστον ξένο φθόγγο από κάθε είδος που ζητείται.

Καλείστε να ετοιμάσετε μια προτεινόμενη εναρμόνιση της ακόλουθης μελωδίας, σύμφωνα με τα κριτήρια βαθμολόγησης που εμφανίζονται στην προηγούμενη σελίδα, με σκοπό να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

ΠΡΟΧΕΙΡΟ

Musical notation for the 'PROCHIRO' section. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff contains a melody in 3/4 time, starting with a quarter note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The melody continues with eighth notes D5, E5, and F5, followed by quarter notes G5, A5, and B5. The bass staff is empty.

Musical notation for the 'PROCHIRO' section, continuing from the previous block. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff contains a triplet of eighth notes G4, A4, and B4, followed by a quarter note C5. The melody continues with quarter notes D5, E5, and F5. The bass staff is empty.

ΤΕΛΙΚΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΛΥΣΗ

Musical notation for the 'TELIKHI ENARMONISHI' section. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff contains a melody in 3/4 time, starting with a quarter note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The melody continues with eighth notes D5, E5, and F5, followed by quarter notes G5, A5, and B5. The bass staff contains a harmonic accompaniment, starting with a quarter note G3, followed by quarter notes A3, B3, and C4. The accompaniment continues with eighth notes D4, E4, and F4, followed by quarter notes G4, A4, and B4.

Musical notation for the 'TELIKHI ENARMONISHI' section, continuing from the previous block. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff contains a triplet of eighth notes G4, A4, and B4, followed by a quarter note C5. The melody continues with quarter notes D5, E5, and F5. The bass staff contains a harmonic accompaniment, starting with a quarter note G3, followed by quarter notes A3, B3, and C4. The accompaniment continues with eighth notes D4, E4, and F4, followed by quarter notes G4, A4, and B4.

Ερώτηση 11

(2 μον.)

Ο Θωμάς και η Νίνα, μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου, στο πλαίσιο πρότζεκτ με θέμα «Χτίζουμε υγιείς σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα», δημιούργησαν ένα βίντεο κλιπ, το οποίο επένδυσαν με μουσική που οι ίδιοι συνέθεσαν και ηχογράφησαν. Επιπρόσθετα, η σύνθεσή τους περιελάμβανε αυτούσιο απόσπασμα τραγουδιού ενός συγκροτήματος της δεκαετίας του '70. Οι μαθητές κατέβασαν το απόσπασμα του συγκεκριμένου τραγουδιού από τον ιστότοπο YouTube, και στο τέλος του βίντεο κλιπ τους έκαναν αναφορά στους συντελεστές του τραγουδιού.

Η σύνθεση των μαθητών αναρτήθηκε στο YouTube, με στόχο τη διάχυση του πρότζεκτ. Μετά από πέντε (5) μήνες, το βίντεο κλιπ αφαιρέθηκε από τους διαχειριστές του YouTube, λόγω παραβίασης του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων.

Σε ποιες ενέργειες θα έπρεπε να προβεί ο καθηγητής Μουσικής τους, ώστε να τηρηθεί ο νόμος περί πνευματικών δικαιωμάτων;

Κυκλώστε μόνο ΜΙΑ απάντηση.

A. Να καθοδηγήσει τους μαθητές να εγγραφούν σε εταιρεία διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων, ώστε να διασφαλιστούν τα πνευματικά δικαιώματα της σύνθεσής τους, καθώς και να εξασφαλιστεί άδεια για την ανάρτησή της στο YouTube.

B. Να καθοδηγήσει τους μαθητές να εξασφαλίσουν άδεια από την εταιρεία που διαχειρίζεται τα πνευματικά δικαιώματα του συγκροτήματος του τραγουδιού, ώστε να μπορούν να το ενσωματώσουν στη σύνθεσή τους.

Γ. Να καθοδηγήσει τους μαθητές να εξασφαλίσουν άδεια από το YouTube για τα πνευματικά δικαιώματα του συγκροτήματος του τραγουδιού, ώστε να μπορούν να το ενσωματώσουν στη σύνθεσή τους.

Δ. Να κάνει αίτηση ο ίδιος ο καθηγητής εκ μέρους των μαθητών διότι είναι ανήλικοι, ώστε να εξασφαλιστεί άδεια από την εταιρεία που διαχειρίζεται τα πνευματικά δικαιώματα του συγκροτήματος του τραγουδιού για να το ενσωματώσουν στη σύνθεσή τους.

Ερώτηση 12

(3 μον.)

Ο κ. Λοϊζίδης προετοιμάζει τη θεματική ενότητα *Κυπριακοί Παραδοσιακοί Χοροί* στην Α΄ Γυμνασίου. Ένα από τα μαθήματά του έχει θέμα τον Συρτό. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος χρησιμοποιεί το τραγούδι *Ψιντρή Βασιλιτζιά μου*, για το οποίο ετοιμάζει ενορχήστρωση. Σας δίνεται απόσπασμα της παρτιτούρας της ενορχήστρωσης:

Ψιντρή Βασιλιτζιά μου Παραδοσιακός Συρτός

The musical score is for the song "Ψιντρή Βασιλιτζιά μου" in 7/8 time. It features two vocal parts (Φωνή I and Φωνή II), a guitar (Λαούτο), and a bouzouki (Ταμπουτσιά). The lyrics are: Ψιντρή βασιλιτζιά μου τζιαι μαντζουράνα μου Ψιντρή μου. The guitar part includes chord markings A5 and E5. The bouzouki part has a rhythmic pattern of eighth notes.

- Δραστηριότητα 1: Οι μαθητές ερμηνεύουν το τραγούδι σύμφωνα με την πιο πάνω παρτιτούρα και εκτελούν την πιο πάνω ενορχήστρωση του τραγουδιού.
- Δραστηριότητα 2: Οι μαθητές παρακολουθούν βίντεο του τραγουδιού, στο οποίο συμμετέχει ομάδα χορευτών με τη συνοδεία μουσικού συνόλου που αποτελείται από βιολί, λαούτο και μπουζούκι.

Ποιες επιλογές του κ. Λοϊζίδη ΔΕΝ συνάδουν με το μουσικό ιδίωμα της κυπριακής παραδοσιακής μουσικής ως προς τον ρυθμό, την υφή, και τα όργανα;

Εξηγήστε σε κείμενο έκτασης μέχρι 10 λέξεις για το κάθε ένα από τα ακόλουθα:

A. Ρυθμός: **Το μέτρο 7/8 (καλαματιανός), αντί 2/4 (συρτός)**

B. Υφή: **Η δίφωνη ερμηνεία του τραγουδιού αντί μονόφωνη ή με ισοκράτημα**

Γ. Όργανα: **Το μπουζούκι δεν είναι όργανο της κυπριακής παραδοσιακής μουσικής**

Ερώτηση 13

(3 μον.)

Στο πλαίσιο μαθήματος στην Α΄ Λυκείου με θέμα τη βυζαντινή μουσική διδάσκετε τα σύμβολα της βυζαντινής σημειογραφίας *ίσον*, *ολίγον* και *απόστροφο*.

Για να βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές σας έχουν κατανοήσει τον τρόπο λειτουργίας του βυζαντινού συστήματος σημειογραφίας, τούς ζητάτε να μεταγράψουν μελωδία από τη βυζαντινή σημειογραφία στην ευρωπαϊκή.

Μεταγράψετε σε ευρωπαϊκή σημειογραφία στο πεντάγραμμο που σας δίνεται την ακόλουθη μελωδική άσκηση του πλαγίου τετάρτου ήχου. Ξεκινήστε τη μεταγραφή σας από το μεσαίο ντο, αγνοώντας τον ασυγκέραστο τρόπο ερμηνείας της βυζαντινής μουσικής.

NH   ς — | — ς | — ς | — ς | ς ς   ς — | ς ς   ς ς ||

Ερώτηση 14

(4 μον.)

Ο κ. Ιωάννου σε μάθημά του στην Γ΄ Γυμνασίου με θέμα Blues, έχει θέσει ως πυρηνική δεξιότητα/γνώση τη 12μετρη αρμονική φόρμα blues.

Για τις ανάγκες του συγκεκριμένου μαθησιακού στόχου χρειάζεται να καταγράψει την αρμονική ακολουθία της 12μετρης φόρμας blues.

Σημειώστε τις βαθμίδες των συγχορδιών της 12μετρης φόρμας blues, με λατινικούς χαρακτήρες, πάνω από το κάθε μέτρο, στο ακόλουθο blues.

Blue Monk (1966)

Thelonious Monk

The musical notation for "Blue Monk" is presented in three staves. The first staff contains measures 1-4, the second staff contains measures 5-8, and the third staff contains measures 9-12. The notation includes a treble clef, a key signature of one flat (Bb), and various chord symbols above the notes. The first measure starts with a triplet of eighth notes. The chord symbols are: I(7), I(7) ή IV(7), I(7), [IV(7)]*, I(7), IV(7), IV(7), I(7), [IV(7)]*, I(7), V(7), IV(7), I(7), and I(7) ή V(7).

* Δεν αναμένεται να συμπεριληφθεί στην απάντηση. Σε περίπτωση που δοθεί είναι αποδεκτή ως ορθή απάντηση, δεν δίνονται -όμως- επιπρόσθετες μονάδες.

Ερώτηση 15

(6 μον.)

Ο κ. Λουκά προγραμματίζει τη διδασκαλία του με θέμα τον Ιμπρεσιονισμό, στο πλαίσιο του αντικειμένου των Μουσικών Πολιτισμών στην Γ΄ Λυκείου.

Ποιες πυρηνικές γνώσεις/δεξιότητες πρέπει να αποκτήσουν οι μαθητές του με το πέρας του συγκεκριμένου μαθήματος;

A. Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράψετε στο κάθε κουτάκι που δημιουργείται από τις στήλες A, B, Γ και Δ και τις οκτώ (8) πυρηνικές γνώσεις/δεξιότητες, κατά πόσο οι επιλογές που δίνονται είναι Ορθές (Ο) ή Λανθασμένες (Λ).

Πυρηνικές γνώσεις/ δεξιότητες	A.	B.	Γ.	Δ.
1. Εμφάνιση του ρεύματος στη Μουσική	αρχές 19 ^{ου} αι. Λάθος	μέσα 19 ^{ου} αι. Λάθος	τέλος 19 ^{ου} αι. Ορθό	μέσα 20 ^{ου} αι. Λάθος
2. Χώρα	Γερμανία Λάθος	Γαλλία Ορθό	Αυστρία Λάθος	Ιταλία Λάθος
3. Σχέση με Ζωγραφική	Μονέ Ορθό	Μουνκ Λάθος	Μιρό Λάθος	Πικάσο Λάθος
4. Καλλιτεχνικό ρεύμα	Εξπρεσιονισμός Λάθος	Βερισμός Λάθος	Συμβολισμός Ορθό	Μετα-μοντερνισμός Λάθος
5. Κίνηση συγχορδίων	Αντίθετη Λάθος	Πλάγια Λάθος	Στατική Λάθος	Παράλληλη Ορθό
6. Αρμονία	Λύση διάφωνων διαστημάτων Λάθος	Χρήση ολοτονικών κλιμάκων Ορθό	Λύση προσαγωγέα στην τονική Λάθος	Χρήση συγχορδίων με 9 ^η Ορθό
7. Ρυθμός	Σταθερός παλμός Λάθος	Ελαστικότητα στον παλμό Ορθό	Απλός ρυθμός Λάθος	Πολύπλοκος ρυθμός Ορθό
8. Μελωδία	Συμμετρικές φράσεις Λάθος	Ασύμμετρες φράσεις Ορθό	Διατονική κίνηση Λάθος	Χρωματική κίνηση Ορθό

B. Υποδείξτε στον κ. Λουκά τον κατεχοχόν συνθέτη του ιμπρεσιονισμού, καθώς και ένα έργο του, το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για ανάλυση στο συγκεκριμένο μάθημα.

i. Συνθέτης: **Κλωντ Ντεμπυσύ**

ii. Έργο: **Ενδεικτικές Απαντήσεις: Πρελούδιο στο «Απομεσήμερο ενός Φαύνου», La Mer (Η Θάλασσα), Suite bergamasque, κ.ά.**

βλ. http://imslp.org/wiki/Category:Debussy,_Claude

Ερώτηση 16

(6 μον.)

Σας δίνεται το προφίλ δύο μαθητών του ιδίου τμήματος σε τάξη Γ΄ Γυμνασίου.

Προφίλ 1: Η Άννα είναι μία από τις άριστες μαθήτριες του σχολείου, με ιδιαίτερα ψηλές επιδόσεις σε όλα τα μαθήματα. Από μικρή ηλικία κάνει μαθήματα πιάνου, ενώ πρόσφατα πέρασε με επιτυχία το Επίπεδο 7 στο Πιάνο σε αγγλικές εξετάσεις - το οποίο αντιστοιχεί περίπου στη Μέση προς Ανωτέρα σχολή ενός ελληνικού ωδείου. Έχει αρκετές γνώσεις θεωρίας της μουσικής, επαρκή τεχνική και εμφανή μουσικότητα. Έχει ευχέρεια στην ανάγνωση σημειογραφίας, αφού σχεδόν πάντοτε εκτελεί από παρτιτούρα. Είναι η βασική πιανίστρια της χορωδίας του σχολείου, την οποία συνοδεύει σχεδόν πάντα από παρτιτούρα που της δίνει η καθηγήτριά της. Σε περίπτωση που χρειαστεί, δεν έχει δυνατότητα άμεσης αλλαγής τονικότητας. Δεν έχει καθόλου εμπειρία στον αυτοσχεδιασμό ή στη σύνθεση μουσικής.

Διακρίνεται για την ταχύτητα και το βάθος της σκέψης της, την κριτική και αναλυτική της σκέψη. Ανταποκρίνεται σε όποιο τρόπο και να διδαχθεί (π.χ. οπτικά, ακουστικά, λεκτικά, κ.λπ.). Στις ομαδικές εργασίες παίρνει τα ηνία, αφού διαθέτει ηγετικές και οργανωτικές ικανότητες. Βαριέται τις επαναλήψεις, με αποτέλεσμα, ενίοτε, να αφαιρείται από το μάθημα.

Προφίλ 2: Ο Ανδρέας είναι ένας μέτριος μαθητής, ιδιαίτερα στα μαθήματα που απαιτούν ανάγνωση και γραφή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αντιμετωπίζει κάποια μαθησιακά προβλήματα, τα οποία δεν διαγνώστηκαν έγκαιρα, με αποτέλεσμα ακόμα να τον δυσκολεύουν. Ο Ανδρέας παίζει ηλεκτρική κιθάρα και τραγουδά σε ένα ροκ συγκρότημα, το οποίο δημιούργησε πριν τρία χρόνια, μαζί με άλλους τέσσερις συμμαθητές του. Αρκετά συχνά παρουσιάζονται σε μικρό κλαμπ της περιοχής τους, με αποτέλεσμα ο Ανδρέας να έχει γίνει ιδιαίτερα δημοφιλής και αγαπητός στους συνομήλικούς του. Έχει ιδιαίτερη ευχέρεια στο να εκτελεί μουσική με το αυτί, αφού όλα τα τραγούδια που εκτελεί με το συγκρότημά του, τα έχει μάθει με αυτό τον τρόπο. Έχει, επίσης, ευχέρεια στον αυτοσχεδιασμό και έχει ήδη συνθέσει τα πρώτα του τραγούδια, τα οποία άρεσαν ιδιαίτερα στους φίλους του. Οι γνώσεις του στη θεωρία της μουσικής είναι περιορισμένες.

Ο Ανδρέας είναι κατεξοχήν ακουστικός τύπος, ιδιαίτερα επικοινωνιακός και εκφραστικός. Αντίθετα, αντιμετωπίζει δυσκολία με οτιδήποτε σχετίζεται με τον γραπτό λόγο, π.χ. κατανόηση γραπτού κειμένου. Συχνά, εκνευρίζεται όταν δεν του δίνονται εναλλακτικοί τρόποι να συμμετέχει στο μάθημα.

Η κ. Γεωργίου διαφοροποιεί τη διδασκαλία της, ώστε να ικανοποιήσει τις μαθησιακές ανάγκες της Άννας και του Ανδρέα, καθώς και άλλων συμμαθητών τους που έχουν παρόμοια μαθησιακά προφίλ.

Σας δίνονται τρεις περιπτώσεις διαφοροποίησης σε τάξεις μεικτής ικανότητας, τις οποίες επιχείρησε η κ. Γεωργίου Α.

Για κάθε μία περίπτωση,

A. Σημειώστε κατά πόσο οι πρακτικές διαφοροποίησης που ακολούθησε η κ. Γεωργίου είναι Ορθές (Ο) ή Λανθασμένες (Λ) και

B. Κυκλώστε την παράμετρο της διδασκαλίας που επιχείρησε να διαφοροποιήσει η κ. Γεωργίου. Σε κάθε περίπτωση υπάρχει μόνο ΜΙΑ ορθή απάντηση.

Περίπτωση 1: Η κ. Γεωργίου προβάλλει στον πίνακα παρτιτούρα μιας μελωδίας και δίνει οδηγίες στους μαθητές για ταυτόχρονη ανάγνωση και εκτέλεσή της στα μελωδικά τους όργανα. Για τον σκοπό αυτό, καθώς οι μαθητές εκτελούν, φροντίζει να δείχνει τις νότες στον πίνακα.

- Η Άννα εκτέλεσε τη μελωδία, χωρίς δυσκολία, με πολύ καλά μαθησιακά αποτελέσματα.
- Ο Ανδρέας δυσκολευόταν να διαβάσει τις νότες της μελωδίας, με αποτέλεσμα να αδυνατεί να την εκτελέσει με άνεση. Οπότε, η κ. Γεωργίου, του είπε να περιμένει ώστε να ακούσει μία-δύο φορές τη μελωδία, και στη συνέχεια να την εκτελέσει με το αυτί, μιας και ο Ανδρέας εύκολα μπορεί να υιοθετήσει τις άτυπες διαδικασίες μάθησης.

A. Πώς κρίνετε τις διαφοροποιημένες οδηγίες της κ. Γεωργίου προς τον Ανδρέα;

.....ΟΡΘΕΣ

.....ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΕΣ

B. Ποια παράμετρο της διδασκαλίας επιχείρησε να διαφοροποιήσει η κ. Γεωργίου;

A. Περιεχόμενο

B. Διαδικασίες

Γ. Προϊόν

Δ. Μαθησιακό περιβάλλον

Περίπτωση 2: Η κ. Γεωργίου, κατά την εκτέλεση ενορχήστρωσης ενός λάτιν χορού από όλη την τάξη, παρατηρεί ότι η Άννα η οποία εκτελεί το κλάβε του χορού σε cabasa, παρουσιάζει ρυθμικές αστάθειες. Ο Ανδρέας, αντιθέτως, διαθέτει ιδιαίτερη άνεση και εκπληκτικό groove στην εκτέλεσή του.

Η κ. Γεωργίου:

- Μετακινήθηκε προς την Άννα και με την κίνηση του σώματός της την υποστήριξε ρυθμικά.
- Ζήτησε από τον Ανδρέα να αυτοσχεδιάσει μελωδικά, πάνω στο κλάβε του χορού.

A. Πώς κρίνετε την ιδιαίτερη στήριξη που προσέφερε η κ. Γεωργίου στην Άννα;

ΟΡΘΗ ..... ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ

B. Ποια παράμετρο της διδασκαλίας επιχείρησε να διαφοροποιήσει η κ. Γεωργίου με τις οδηγίες της προς την Άννα;

- A. Περιεχόμενο
- B. Διαδικασίες
- Γ. Προϊόν
- Δ. Μαθησιακό περιβάλλον

Περίπτωση 3: Η κ. Γεωργίου ζητά από τους μαθητές της να εργαστούν σε ομάδες, ώστε να αναπαραγάγουν με το αυτί ένα ποπ τραγουδί. Για τον σκοπό αυτό, τους έδωσε το ακουστικό αρχείο (audio file) του τραγουδιού. Επιπρόσθετα, τους έδωσε σε διαφορετικά αρχεία, το μέρος της φωνής (μελωδία), το μέρος της κιθάρας (αρμονία) και το μέρος των ντραμς (ρυθμός).

- Στην ομάδα Α', ο Ανδρέας άκουσε τη μελωδία του τραγουδιού μέσα από την πλήρη ενορχήστρωση του, και την εκτέλεσε με επιτυχία στην ηλεκτρική κιθάρα.
- Στην ομάδα Β', η Άννα άκουσε τη μελωδία του τραγουδιού από το αρχείο που περιελάμβανε μόνο το μέρος της φωνής, και την εκτέλεσε με επιτυχία στο πιάνο.

A. Πώς κρίνετε την απόφαση της κ. Γεωργίου να δώσει τη δυνατότητα στους μαθητές της να επιλέξουν οι ίδιοι εάν θα ακούσουν τη μελωδία του τραγουδιού μέσα από την πλήρη ενορχήστρωση του ή από το αρχείο που περιελάμβανε μόνο το μέρος της φωνής;

ΟΡΘΗ ..... ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ

B. Ποια παράμετρο της διδασκαλίας επιχείρησε να διαφοροποιήσει η κ. Γεωργίου;

- A. Περιεχόμενο
- B. Διαδικασίες
- Γ. Προϊόν
- Δ. Μαθησιακό περιβάλλον

Ερώτηση 17

(4 μον.)

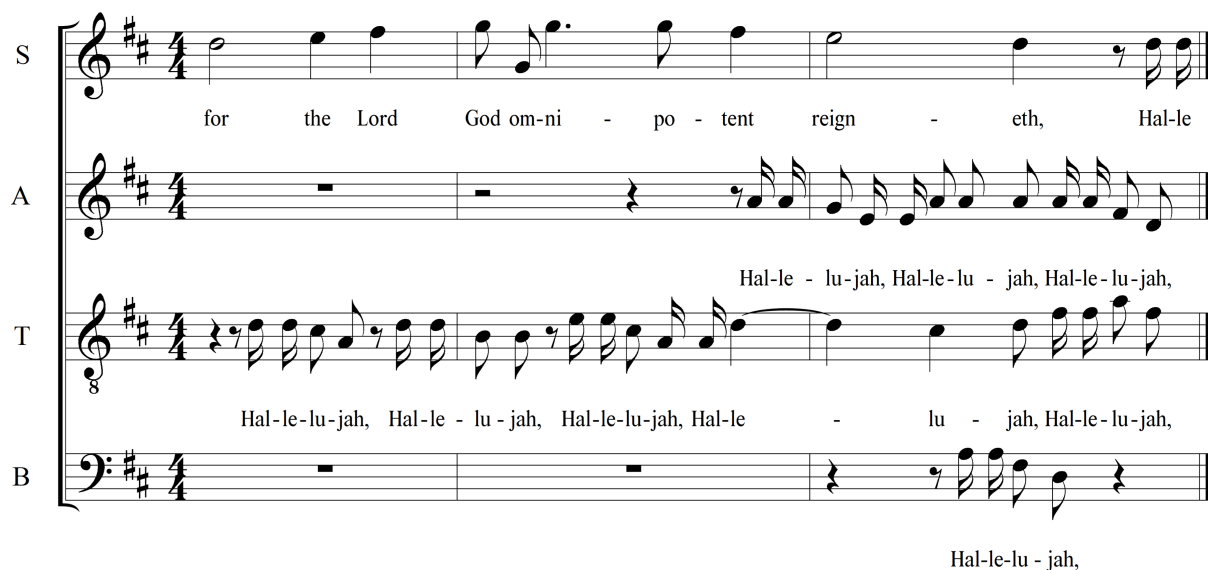
Ο κ. Σοφιανός σχεδιάζει μάθημα στην Γ΄ Γυμνασίου με θέμα την Πολυφωνία στην εποχή Μπαρόκ. Σας δίνονται τέσσερις (4) δηλώσεις/ερωτήσεις που ετοίμασε τις οποίες συμπεριέλαβε σε Φύλλο Εργασίας που αφορούσε στο χορωδιακό «Αλληλούια», από το έργο *Ο Μεσσίας* του G. F. Handel.

Κατά την ακρόαση, οι μαθητές χρειάζεται:

- να ενεργοποιήσουν προϋπάρχουσα τους δεξιότητα/γνώση που αφορά στην ομοφωνία (ως η μουσική υφή που αποτελείται από μία μελωδική γραμμή η οποία συνοδεύεται από συγχορδίες) και
- να εστιάσουν την προσοχή τους στο απόσπασμα που φαίνεται στην παρτιτούρα που ακολουθεί, η οποία επίσης θα συμπεριλαμβάνεται στο Φύλλο Εργασίας.

Να βάλετε στη σειρά τις τέσσερις (4) δηλώσεις/ερωτήσεις που φαίνονται στην επόμενη σελίδα, γράφοντας τον κατάλληλο αριθμό στον κύκλο που βρίσκεται αριστερά της καθεμιάς, ακολουθώντας την επαγωγική μέθοδο διδασκαλίας (δηλ. από το μερικό στο όλο, από το ειδικό στο γενικό), ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν την έννοια της πολυφωνίας.

(Σημείωση: Δεν ζητείται να απαντήσετε στις ερωτήσεις του Φύλλου Εργασίας.)

The image shows a musical score for four voices: Soprano (S), Alto (A), Tenor (T), and Bass (B). The music is in G major (one sharp) and 4/4 time. The lyrics are:

S: for the Lord God om-ni - po - tent reign - eth, Hal-le
A: Hal-le - lu - jah, Hal-le - lu - jah, Hal-le - lu - jah,
T: Hal-le - lu - jah, Hal-le - lu - jah, Hal-le - lu - jah, Hal-le - lu - jah, Hal-le - lu - jah,
B: Hal-le - lu - jah,

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

2

i. Η γραμμή της σοπράνο και η γραμμή του τενόρου μεταξύ τους είναι:

..... όμοιες

..... διαφορετικές

4

ii. Συμπληρώστε τα κενά.

A. ΟΜΟΦΩΝΙΑ

Μουσική που έχει .....
μελωδική γραμμή, η
οποία ..... από
συγχορδίες.

B. ΠΟΛΥΦΩΝΙΑ

Μουσική όπου .....
ανεξάρτητες μελωδικές γραμμές
συνδυάζονται και ακούγονται
ταυτόχρονα.

1

iii. Η μελωδική γραμμή της σοπράνο και η γραμμή του τενόρου:
(βάλτε ✓ όπου ισχύει)

.....έχουν τις ίδιες αξίες

.....έχουν διαφορετικές αξίες

.....έχουν τον ίδιο στίχο

.....έχουν διαφορετικό στίχο

3

iv. Ποια γραφική παρτιτούρα αντιπροσωπεύει καλύτερα το μέρος
της χορωδίας στο απόσπασμα; .....A .....B

A.

B.

Ερώτηση 18

(2 μον.)

Ο κ. Παναγιώτου στη θεματική ενότητα *Δημοφιλής Μουσική - Ποπ* χρησιμοποιεί, μεταξύ άλλων τραγουδιών, το τραγούδι *Last Christmas* των Wham.

Ποια από τις ακόλουθες δραστηριότητες θα μπορούσε να δοθεί στους μαθητές ως δημιουργική εργασία στη συγκεκριμένη θεματική ενότητα;

Κυκλώστε μόνο ΜΙΑ απάντηση.

- Α. Οι μαθητές ενορχηστρώνουν το ρεφρέν άλλου τραγουδιού σε στίλ ποπ.
- Β. Οι μαθητές αναπαράγουν με το αυτί και εκτελούν στα μουσικά τους όργανα το τραγούδι *Last Christmas* των Wham.
- Γ. Οι μαθητές ερευνούν στο διαδίκτυο, καταγράφουν και παρουσιάζουν σημαντικά στοιχεία του συγκροτήματος Wham.
- Δ. Οι μαθητές εκτελούν διασκευή του συγκεκριμένου τραγουδιού, την οποία ετοίμασε ο καθηγητής τους.

Ερώτηση 19

(2 μον.)

Στη θεματική ενότητα *Αφρικανική Μουσική* στην Α΄ Γυμνασίου, ο εκπαιδευτικός πραγματοποιεί δραστηριότητα μελωδικού αυτοσχεδιασμού σε κύκλο, εμπλέκοντας όλους τους μαθητές. Συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός εκτελεί μία μουσική ιδέα την οποία ο κάθε μαθητής διαφοροποιεί με τη σειρά. Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί ρυθμική αστάθεια κατά τον αυτοσχεδιασμό, με αποτέλεσμα να χάνεται η ροή.

Ποια από τις ακόλουθες ενέργειες είναι η καταλληλότερη, ώστε να διορθωθεί η ρυθμική αστάθεια;

Κυκλώστε μόνο ΜΙΑ απάντηση.

- Α. Ο εκπαιδευτικός διακόπτει τον αυτοσχεδιασμό και συνεχίζει για το υπόλοιπο του μαθήματος με ρυθμικές ασκήσεις.
- Β. Ο εκπαιδευτικός διακόπτει τον αυτοσχεδιασμό και αναθέτει σε μαθητή να εκτελεί ένα ρυθμικό οστινάτο, ταυτόχρονα με τον αυτοσχεδιασμό.
- Γ. Ο εκπαιδευτικός διακόπτει τον αυτοσχεδιασμό και προσφέρει εξατομικευμένη στήριξη στους μαθητές που παρουσιάζουν ρυθμικές αστάθειες.
- Δ. Ο εκπαιδευτικός διακόπτει τον αυτοσχεδιασμό και ζητά από τους μαθητές να εργαστούν σε ομάδες, ώστε να διορθώσουν τις ρυθμικές τους αστάθειες.

Ερώτηση 20

(2 μον.)

Στο πλαίσιο μαθήματος με θέμα την ινδική παραδοσιακή μουσική, η κ. Γαβριήλ προάγει τον οριζόντιο στόχο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων, το μάθημα αναπτύχθηκε μέσα σε τρεις διδακτικές περιόδους, σύμφωνα με τα ακόλουθα:

1η διδακτική περίοδος:

- Οι μαθητές ερμήνευσαν ένα ινδικό παιδικό τραγούδι, ώστε να βιώσουν τα βασικά στοιχεία της ινδικής μουσικής: ράγκα (μελωδίες), τάλα (ρυθμοί) και ισοκράτημα.
- Οι μαθητές, μέσα από ακρόαση, εντόπισαν και περιέγραψαν τα πιο πάνω στοιχεία της ινδικής μουσικής και τα αντιστοίχισαν οπτικά και ακουστικά με τα ινδικά όργανα σιτάρ, τάμπλα και ταμπούρα.
- Οι μαθητές εργάστηκαν σε ομάδες και κατόπιν έρευνας στο διαδίκτυο παρουσίασαν στην ολομέλεια της τάξης βασικές πληροφορίες για τον ινδικό πολιτισμό, όπως τη θρησκεία, την ινδική κοινωνία, τις κύριες ασχολίες και την καθημερινότητα των κατοίκων, τους χορούς, τις τέχνες, τα ήθη και τα έθιμα τους.

2^η - 3^η διδακτική περίοδος:

- Οι μαθητές εργάστηκαν σε μορφή πρότζεκτ και ετοίμασαν σύντομο μουσικό δρώμενο βασισμένο σε απόσπασμα από το ινδικό παιδικό παραμύθι «Ο Βραχμάνος, η τίγρη και το τσακάλι». Για τον σκοπό αυτό, οι μαθητές συμπεριέλαβαν το τραγούδι που εκτέλεσαν πιο πάνω, ντύθηκαν με ενδυμασίες που προσομοιάζουν με τις ινδικές ενδυμασίες, χρησιμοποίησαν φιγούρες ινδικών χορών και ετοίμασαν σκηνικά με αυτοσχέδια υλικά.

Το μουσικό δρώμενο παρουσιάστηκε σε μεταγενέστερο χρόνο ενώπιον όλων των μαθητών του σχολείου στο πλαίσιο ολοήμερης δράσης. Στόχος ήταν η διαπολιτισμική εκπαίδευση, η οποία «θεωρήθηκε επιτυχής».

Σε ποιον από τους παρακάτω λόγους οφείλεται κυρίως το κενό που υπάρχει στο πιο πάνω σενάριο, ώστε να θεωρηθεί καλή πρακτική διαπολιτισμικής εκπαίδευσης;

Κυκλώστε μόνο ΜΙΑ απάντηση.

- A. Οι μαθητές δεν αποκτούν αρκετές και σε βάθος γνώσεις και δεξιότητες σε σχέση με τον ινδικό πολιτισμό.
- B. Οι μαθητές δεν βιώνουν τον αυθεντικό ινδικό πολιτισμό.
- Γ. Οι μαθητές δεν εντοπίζουν τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ του δικού τους πολιτισμού και του ινδικού.
- Δ. Οι μαθητές δεν αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με τον ινδικό πολιτισμό.

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ